

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Vår ref.: 2005/5386 - 17997/2005

Deres ref.: 200504549-
/MAL

Dato: 3.1.2006

Høringsuttalelse fra Østfold fylkeskommune - forslag til endringer i opplæringsloven - opplæring i helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner

Vi viser til deres brev og høringsnotat datert 9.11.2005, vedrørende forslag til endring i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående skolen (opplæringsloven), kapittel 13 Ansvaret til kommunen, fylkeskommunen og staten.

Østfold fylkeskommune har organisert opplæringen etter §§ 13-2 og 13-3a under Østfold fylkeskommunale grunnskole (ØFG). Denne skolen er igjen organisert i 4 avdelinger; Sykehuset Østfold HF, Fredrikstad, Åsebråten barnepsykiatriske klinikk, Skjærviken ungdomspsykiatriske behandlingshjem og Nabbetorp som gir undervisning til barn og ungdom som bor i barneverninstitusjon og hvor situasjonen er slik at den vanlige skolen ikke greier å tilrettelegge opplæringen. I tillegg gis det undervisning ved to private barneverninstitusjoner i Indre Østfold. Skolen administrerer også økonomiske overføringer til kommuner hvor barn og unge som bor i private og statlige barneverninstitusjoner har sin skolegang. Budsjettet for ØFG er ca. 20 millioner kroner.

PPT vgo har fått opprettet en stilling med arbeidsområde saksbehandling, utredning og saksmyndighetsarbeid for elever som bor eller er lagt inn i barneverninstitusjoner og helseinstitusjoner.

Ved Sykehuset Østfold HF, Divisjon psykisk helsevern, har fylkeskommunen en skoleavdeling under Glemmen videregående skole. Skolen gir tilbud om videregående opplæring til pasienter som er lagt inn ved sykehuset eller er under poliklinisk behandling og trenger den kompetansen og tilretteleggingen skolen kan gi. I tillegg er denne avdelingen ansvarlig for opplæring i kriminalomsorgen, Fredrikstad fengsel.

Videregående opplæring for ungdom som bor i barneverninstitusjoner gis i normalskolen.

Departementet legger 6 alternative løsninger til grunn for høringsnotatet. Vi vil påpeke at det egentlig er 4 alternativer da alternativ 1 og 2 må ses i sammenheng, det samme gjelder alternativ 3 og 4. De er innbyrdes avhengig av hverandre.

Høringsuttalelsen er behandlet i Opplæringsavdelingen, etter innspill fra og i samarbeid med Østfold fylkeskommunale grunnskole, Østfold fylkeskommune, Seksjon for opplæringstjenester og Pedagogisk psykologisk tjeneste for videregående opplæring.

Opplæringsavdelingen

Postadresse: Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Kontoradresse: Oscar Pedersensvei 39, Sarpsborg
Telefon: 69 11 70 00, Telefaks: 69 11 70 69

E-post: sentralpost@ostfold-f.kommune.no
Internett:
Org.nr.:

Høringsuttalelsen tar utgangspunkt i hva vi mener er elevens beste. Mange av disse elevene er preget av utrygghet på grunn av, brutte relasjoner og negative erfaringer både i skole- og hjemmesituasjon. Det er derfor spesielt viktig at det forvaltningsnivået som skal ha pedagogisk, økonomisk og juridisk ansvar besitter nødvendig kompetanse og har riktige økonomiske betingelser slik at ikke organisatoriske forhold legger sten til byrden for elevene. Samtidig har vi vurdert hvilke prinsipper som bør gjelde for opplæringsansvar for barn, unge og voksne som er plassert, eller lagt inn i institusjon.

Med hilsen

Egil F. Olsen
fylkesdirektør

Einar Wium
fylkesopplæringssjef

HØRINGSUTTALELSE FRA ØSTFOLD FYLKESKOMMUNE

I høringsnotatet kapittel 5, Forslag til løsninger, er følgende kriterier lagt til grunn for valg av modell for hvilket forvaltningsnivå som bør ha ansvaret for opplæring i barneverninstitusjoner og helseinstitusjoner:

- Et godt opplæringstilbud til beboerne under institusjonsoppholdet, og god oppfølging over til eventuelt hjemskole og lokalmiljø.
- Likhet i kvaliteten på opplæringstilbudet. Kvaliteten i opplæringstilbudet til den enkelte bør i størst mulig grad være den samme enten institusjonen er offentlig eller privat, og uavhengig av institusjonstype.
- Lett å praktisere. Det bør være en modell som er lite byråkratisk, der nødvendige beslutningsprosesser i forbindelse med opplæringen går raskt, og der det er færrest mulig oppgjørsordninger i etterkant av institusjonsoppholdet.
- Klar plassering av opplæringsansvaret, faglig, juridisk og økonomisk. Det vil si at det forvaltningsnivået som har det finansielle og juridiske ansvaret, også har ansvaret for at skoledriften/opplæringen fyller kravene i opplæringsloven, og har reell innflytelse på opplæringstiltakene og omfanget av disse.

I høringsnotatet er det beskrevet seks modeller for hvilket forvaltningsnivå som bør ha ansvaret for opplæring i helse- og barneverninstitusjoner. Forslagene er utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av deltakere fra Helse- og omsorgsdepartementet, Barne-, ungdoms- og omsorgsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet.

Spesiell merknad:

Selv om dette ikke er gjenstand for høringsuttalelse vil vi anbefale at formuleringen som i dag brukes i §§ 13-2 og 13-3a, "opplæring i institusjonar" endres. Ved å bruke denne formuleringen gis det inntrykk av at opplæringen foregår i helseinstitusjonen eller i barneverninstitusjonen. Forholdet er at barnet/ungdommen er plassert i barneverninstitusjonen og at pasienten/klienten er lagt inn i helseinstitusjonen for henholdsvis omsorg og behandling.

I denne sammenheng er den dette angår pr definisjon "elev" og opplæringen foregår normalt på skolen og ikke i institusjonen. De aller fleste barn og unge som omfattes av denne lovbestemmelsen går på nærskolen eller på hjemskolen. Også innenfor psykiatrien er det et anerkjent prinsipp at pasienten "går til skolen" og er elev. At det er et fysisk skille mellom et midlertidig sykehusopphold og skolen som representerer det normale i situasjonen anses som viktig både av skoleansvarlige og behandlingsansvarlige. Det er derfor misvisende når det i loven beskrives som om opplæringen foregår i institusjonen.

Unntak er de få tilfeller hvor nærskolen ikke klarer å legge til rette for eleven, eller eleven er så syk at opplæringen må foregå på institusjonen.

Forslag til ny formulering i ny lovtekst:

Plikt for.....til å sørge for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og videregående opplæring *til elever som er plassert i institusjoner etter barnevernloven.*

Plikt for.....til å sørge for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og videregående opplæring *til elever som er lagt inn i helseinstitusjoner.....*

Den endelige formuleringen vil avhenge at hvilken modell for ansvar som velges, men det skal i følge vår oppfatning være skille mellom institusjonens oppdrag som er behandling og omsorg og skolens oppdrag som er opplæring. Jfr. merknader fra Ot prp nr 46 (1007-98) til § 5-1:

"Retten etter § 5-1 gjeld opplæring og ikkje behandling. Det som reknast som opplæring etter den nye opplæringslova, er opplæring gitt under leiinga og ansvaret til skolen og på bakgrunn av opplæringsplanen for skolen."

Alternativ 1

Fylkeskommunalt ansvar for opplæring i både offentlige og private helseinstitusjoner

Forslaget medfører at fylkeskommunen der institusjonen ligger blir faglig, juridisk og økonomisk ansvarlig for all opplæring av pasientene i de private helseinstitusjonene som staten har avtale med og de statlige institusjonene.

Alternativ 1 gir følgende endringer for fylkeskommunen sammenlignet med dagens ordning:

- Elever ved de private helseinstitusjonene som helseforetakene har avtale med blir lagt under fylkeskommunalt opplæringsansvar
- Fylkeskommunen kan ikke søke refusjon for elever fra andre fylker.

Ulemper:

- Fylkeskommunen der institusjonen ligger, får en merutgift som ikke kan kompenseres ved refusjonskrav til elevens hjemfylke. Imidlertid vil dette problemet variere fra fylke til fylke. De fylkene som har mange institusjoner vil få en betydelig merutgift sammenlignet med fylker med få institusjoner. (Dersom denne modellen velges bør det foretas en kartlegging med mål om at utsatte fylker kompenseres med statlig overføring/styrking av budsjettet.)
- Uforutsigbart økonomisk ansvar for fylkeskommunen. Fylkeskommunen har ingen innflytelse på etablering av institusjoner og inntak av klienter til disse.

Fordeler:

- Elever som er lagt inn i private institusjoner som helseforetaket har avtale med behandles etter samme regelverk som elever ved statlige institusjoner.
- Enklere saksbehandling
- Fylkeskommunen har en organisasjon som kan ivareta ansvaret.
- Elevene får et likeverdig opplæringstilbud uavhengig av hvor de kommer fra og uavhengig av hvor institusjonen ligger.

Alternativ 2

Opplæringsansvaret i barneverninstitusjonene flyttes fra beboernes hjemfylkeskommune til fylkeskommunen der institusjonen ligger

Forslaget medfører at ansvaret for opplæringen flyttes fra den fylkeskommunen der den kommunen ligger som er ansvarlig for plasseringen til den fylkeskommunen der institusjonen ligger.

Alternativ 2 gir følgende endringer for fylkeskommunen sammenlignet med dagens ordning:

- Fylkeskommunen der barneverninstitusjonen ligger får det økonomiske, juridiske og pedagogiske ansvaret for elever fra andre fylker.
- Fylkeskommunen kan ikke søke refusjon for elever fra andre fylker

Ulemper:

- Fylkeskommunen der institusjonen ligger, får en merutgift som ikke kan kompenseres ved refusjonskrav til elevens hjemfylke. Imidlertid vil problemet variere fra fylke til fylke. De fylkene som har mange institusjoner vil få en betydelig merutgift sammenlignet med fylker med få institusjoner.
- Uforutsigbart økonomisk ansvar. Fylkeskommunen har ingen innflytelse på etablering av institusjoner og inntak av klienter til disse.

Fordeler:

- Enklere saksbehandling, ingen overføringer.
- Fylkeskommunen har en organisasjon som kan ivareta ansvaret
- Elevene får et likeverdig opplæringstilbud uavhengig av hvor de kommer fra og uavhengig av hvor institusjonen ligger.

Alternativ 3

Helseforetakene får ansvar for opplæringen i både helseforetakene og private helseinstitusjoner

Forslaget medfører at det regionale helseforetaket (Staten) som er ansvarlig for behandlingen av eleven også er ansvarlig for å oppfylle opplæringsrettighetene etter opplæringsloven.

Alternativ 3 gir følgende endringer for fylkeskommunen sammenlignet med dagens ordning:

- Fylkeskommunen har ikke økonomisk, juridisk og pedagogisk ansvar for opplæring i helseinstitusjoner etter § 13-3a.

Ulemper:

- For eleven representer skolen det normale i tilværelsen under institusjonsoppholdet, noe som kan komme til å viskes ut dersom opplæringen knyttes til institusjonseier.
- Opplæring har positiv effekt på elevens behandling. Erfaring viser at årsaken til den positive effekten er at skolen representerer det normale. Statlige (spesial)skoler er bygd ned i Norge. En organisering som kan føre til en oppbygning er i strid med både opplæringsloven og internasjonale føringer.
- Institusjonseier har ikke kompetanse til å ivareta opplæringslovens bestemmelser.
- Redusert fagmiljø (kompetanse), både på skole og i hjelpetjenestene
- Dersom opplæring skal kjøpes av opplæringsinstansen har man ikke oppnådd effektivisering av overføringsordningene.
- Under pkt 3.1.4 i høringsnotatet "Hvordan organiseres opplæringen?", viser svaret fra en institusjon at opplæringen dreies fra utdanning til å bli en integrert del av behandlingsopplegget. Dersom en slik praksis blir gjeldende ved at Staten ved helseforetaket overtar ansvaret etter opplæringsloven er det grunn til bekymring. Det kan bety at elever ikke får den undervisning de har krav på etter opplæringsloven fordi ressursene brukes til å dreie opplæringen over mot behandling. Dette er en uheldig praksis som går ut over elevenes rettsikkerhet.

Fordeler:

- Unngår overføringer gitt at Staten selv bygger opp og driver skoler og lovpålagte hjelpetjenester.

Alternativ 4

Opplæringsansvaret i barneverninstitusjonene flyttes fra hjemfylkeskommune til Staten

Forslaget medfører at regional barnevernmyndighet som er ansvarlig for omsorgen av eleven også er ansvarlig for å oppfylle opplæringsrettighetene etter opplæringsloven.

Alternativ 4 gir følgende endringer for fylkeskommunen sammenlignet med dagens ordning:

- Fylkeskommunen har ikke økonomisk, juridisk og pedagogisk ansvar for opplæring i barneverninstitusjoner etter § 13-2.

Ulemper:

- For eleven representer skolen det normale i tilværelsen under institusjonsoppholdet, noe som kan komme til å viskes ut dersom organiseringen knyttes til institusjonseier.
- Opplæring har positiv effekt på elevens sosiale situasjon. Erfaring viser at årsaken til den positive effekten er at skolen representerer det normale. Faren for at det utvikles spesialskoler er til stede.
- Statlige (spesial)skoler er bygd ned i Norge. En organisering som kan føre til en oppbygning er i strid med både opplæringsloven og internasjonale føringer.
- Institusjonseier har ikke kompetanse til å ivareta opplæringslovens bestemmelser.
- Redusert fagmiljø (kompetanse), både på skole og i hjelpetjenestene
- Dersom opplæring skal kjøpes av opplæringsinstansen har man ikke vunnet effektivisering med tanke på overføringsordninger.

- Flertallet av elevene som bor i barneverninstitusjon går på nærskolen i den kommunen institusjonen ligger, det vil da bli feil når statlig forvaltningsnivå / institusjonseier skal være ansvarlig for opplæring som faktisk gis på kommunalt nivå.

Fordeler:

- Unngår overføringer gitt at Staten selv bygger opp og driver skoler og lovpålagte hjelpetjenester.

Alternativ 5

Videreføring av dagens ordning når det gjelder opplæringsansvaret i private helseinstitusjoner

Forslaget medfører ingen endringer av opplæringsansvaret under §§ 13-2 og 13-3a.

Alternativ 6

Kommunalt ansvar for grunnskoleopplæringen og fylkeskommunalt ansvar for videregående opplæring i alle helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner

Forslaget medfører at de forvaltningsnivåer som er tillagt ansvar for henholdsvis spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder, grunnskole og videregående opplæring har dette ansvaret også når elevene blir plassert eller lagt inn i henholdsvis barnevern- og helseinstitusjoner.

Alternativ 6 gir følgende endringer for fylkeskommunen sammenlignet med dagens ordning:

- Fylkeskommunen har ikke juridisk, økonomisk og pedagogisk ansvar for spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder og grunnskoleopplæring for elever som bor i barneverninstitusjon eller er lagt inn i helseinstitusjon.
- Fylkeskommunen har kun juridisk, økonomisk og pedagogisk ansvar for videregående opplæring for elever som bor i barneverninstitusjon eller er lagt inn i helseinstitusjon.

Ulemper:

- Gitt at det ikke gjøres organisatoriske og regulerende grep vil alternativ 6 føre ansvaret tilbake slik det var før 1991. Denne ordningen ble ikke vurdert som funksjonell.
- Oppgjørsordningene vil bli mer kompliserte enn før 1991. Når ordningen ikke ble vurdert som funksjonell var det bl.a. fordi høyt antall kommuner gjorde både oppgjørsordningene og hjelpetjenesteansvaret uklart og uoversiktlig.

I mange kommuner er ansvar for opplæring lagt til skolenivå/rektor, den såkalte to-nivåmodellen. Det vil, dersom alternativ 6 velges, føre til at det økonomiske ansvaret blir enda mer fragmentert enn før 1991. Den enkelte rektor må bestemme hvilke ressurser som skal følge eleven til en annen kommune. På den måten har kommunen, ved den enkelte rektor/skole, betydelig mindre rom for økonomisk fleksibilitet enn tidligere. Dette vil gå ut over likeverdigheten til elever som plasseres i institusjon, elever fra "rike" skoler vil ha et fortrinn sammenlignet med elever fra skoler med mindre ressurser.

Fordeler:

- Mindre byråkrati i fylkeskommunal sektor
- Klare ansvarslinjer

Oppsummering

Fylkeskommunene har i løpet av 15 år med ansvar for dette området bygget opp en grunnskolekompetanse som er velfungerende i forhold til en faglig og pedagogisk utfordrende gruppe elever. Fylkeskommunalt ansvar er en garanti for at alle elever i Østfold som bor eller er lagt inn i institusjon får et likeverdig tilbud.

Ingen av de seks alternativene for ny modell tilfredsstillende kriteriene i høringsnotatet fullt ut. Alternativ 3 og 4 tilfredsstillende, slik vi vurderer det, kun kriteriet om klar ansvars plassering.

For å få fram hvordan kriteriene i varierende grad samsvarer med de ulike alternativene har vi foretatt en vurdering av det enkelte alternativ sett i lys av kriteriene.

1) Et godt opplæringstilbud til beboerne under institusjonsoppholdet, og god oppfølging over til eventuelt hjemmeskole og lokalmiljø.

Alternativ 1 og 2 ivaretar et godt opplæringstilbud for beboerne fordi fylkeskommunen har et etablert skolesystem som er skreddersydd for målgruppen.

Østfold fylkeskommune har egne skoleenheter innenfor barnepsykiatrien, ungdomspsykiatrien og barnevernet for elever som av ulike årsaker ikke kan gå i nærskolen. Disse skoleenhetene er tilpasset behovet, både i forhold til omfang, retten til spesialundervisning og kompetanse til å undervise elever med atferdsvansker.

Den fylkeskommunale grunnskoleenheten i Østfold er bemannet og har kompetanse til å ivareta også de av målgruppen som bor i institusjon og som går på nærskolen. For disse elevene fatter den fylkeskommunale skoleenheten enkeltvedtak om spesialundervisning etter kapittel 5 i opplæringsloven, tildeler ressurser, følger opp, og gir råd og veiledning til "normalskolen".

Den fylkeskommunale grunnskoleenheten i Østfold har nær kontakt med elevenes hjemmeskole slik at god oppfølging i forbindelse med overganger mellom institusjoner, institusjon og fosterhjem eller tilbakeføring til hjemskolen blir ivaretatt.

Den fylkeskommunale grunnskoleenheten i Østfold har rutiner i forbindelse med overgang fra grunnskole til videregående opplæring.

Alternativ 6 kan gi et godt opplæringstilbud på samme måte som alternativ 1 og 2 gitt at kommunene finner en organisatorisk løsning for koordinering av virksomheten. For Østfold fylkeskommunes vedkommende vil en overføring av Østfold fylkeskommunale grunnskole til interkommunalt ansvar kunne være en alternativ modell. Samtidig må de samme regler for økonomisk ansvar gjøres gjeldene for alternativ 6 som er foreslått under alternativ 1 og 2.

2) Likhhet i kvaliteten på opplæringstilbudet. Kvaliteten i opplæringstilbudet til den enkelte bør i størst mulig grad være den samme, enten institusjonen er offentlig eller privat, og uavhengig av institusjonstype.

Alternativ 1 og 2 ivaretar kvaliteten og likeverdigheten i opplæringstilbudet til elever som bor eller er lagt inn i institusjon fordi den fylkeskommunale grunnskoleenheten koordinerer målgruppen og sørger for at elevene, uavhengig av type institusjon, får en likeverdig behandling i henhold til opplæringslovens bestemmelser om rett og plikt til opplæring.

Den fylkeskommunale grunnskoleenheten har det totale budsjettansvaret, det juridiske og det pedagogiske ansvaret for målgruppen.

Den fylkeskommunale grunnskoleenheten har til en hver tid oversikt over hvilke elever som er i de ulike institusjonene.

Alternativ 6 vil under riktig modell for organisering ivareta kravet om likhet i kvaliteten på opplæringstilbudet på samme måte som alternativ 1 og 2.

3) Lett å praktisere. Det bør være en modell som er lite byråkratisk, der nødvendige beslutningsprosesser i forbindelse med opplæringen går raskt, og der det er færrest mulig oppgjøringsordninger i etterkant av institusjonsoppholdet.

Alternativ 1 og 2 vil føre til en ytterligere forenkling av de merkantiladministrative oppgavene. Den fylkeskommunale grunnskoleenheten har i dag nødvendig merkantil kapasitet for å be-

handle ansvaret etter dagens lovbestemmelser. Dersom alternativ 1 og 2 velges vil alt byråkrati som ikke er direkte knyttet til elevens skolegang, slikt som økonomiske overføringer, være eliminert.

Gitt at det stilles de samme krav til økonomisk ansvar som i alternativ 1 og 2 vil også **alternativ 6** tilfredsstillere kravet; lett å praktisere.

4) Klar plassering av opplæringsansvaret, faglig, juridisk og økonomisk. Det vil si at det forvaltningsnivået som har det finansielle og juridiske ansvaret, også har ansvaret for at skoledriften/opplæringen fyller kravene i opplæringsloven, og har reell innflytelse på opplæringstiltakene og omfanget av disse.

Alternativ 3 og 4 tilfredsstillere kriterium 4 når sykehus og barneverninstitusjoner nå er overført til statlig forvaltningsnivå. Det kan da ses som naturlig at staten også har ansvar for opplæringen.

Konklusjon

Østfold fylkeskommune har vurdert de ulike alternativene for opplæringsansvar for barn og unge som er plassert i statlige og private institusjoner av barnevernet, opplæringsansvaret for de som er lagt inn for behandling i institusjoner som helseforetakene eier, og private helseinstitusjoner som helseforetakene har avtale med.

Østfold fylkeskommune har foretatt en helhetlig vurdering med utgangspunkt i at elevene det gjelder skal ha et godt og likeverdig tilbud sammenlignet med elever som ikke bor i institusjon. I tillegg er det lagt vekt på prinsipper, økonomiske konsekvenser og administrative oppgaver knyttet til opplæringsansvaret.

Alternativ 1 og 2 er etter vår vurdering en ansvars plassering som sikrer elevene en likeverdig opplæring uavhengig av hvor eleven er hjemmehørende. Ingen forsinkende byråkratiske overføringsordninger.

På den andre siden bryter en slik ansvars plassering med normalordningen, som er at kommunen har ansvar for spesialpedagogisk hjelp i førskolealder og opplæring i grunnskolen, og at fylkeskommunen har ansvar for videregående opplæring.

Alternativ 1 og 2 fører dessuten til at fylkeskommunen får en uforutsigbar økonomisk situasjon dersom det etableres nye institusjoner i fylket og institusjonene tar inn elever fra andre fylker. Fylkeskommunen er ikke høringsinstans ved etablering av nye institusjoner i fylket og blir heller ikke varslet om etableringsplaner. Denne uforutsigbarheten kan føre til at kvalitet og likeverdighet ikke ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Alternativ 3 og 4 bryter med prinsippet om normalordning for opplæringsansvar, ikke bare ved at et annet forvaltningsnivå har ansvar slik det er i dag, men ved at en fagsektor som ikke har kompetanse til opplæring gis slikt ansvar.

Østfold fylkeskommune anbefaler alternativ 6 som ivaretar prinsippene om normalordning. Fylkeskommunen har ansvar for videregående opplæring og kommunen har ansvar for spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder og grunnskole.

Vår anbefaling gis under forutsetning av at:

Det gjennom lov / forskrift sikres at elever som er plassert eller lagt inn i en institusjon får opplæring uten forsinkende overføringsordninger mellom kommunene.

Det sikres at skoleansvarlig for elever ved helseforetak og barneverninstitusjoner kan forholde seg til en avklart administrativ enhet på kommunalt nivå.

Det sikres at skoleansvarlig instans gis nødvendig økonomisk handlingsrom for å løse krevende spesial- og sosialpedagogiske oppgaver.

Kopi:

Fylkesmannen i Østfold, Områdene helse, utdanning, sosial og familie

Østfold fylkeskommune, Seksjon for opplæringstjenester

Østfold fylkeskommunale grunnskole

Østfold fylkeskommune, PPTvgo/OT